

Datum vergadering	20-06-2024
Omschrijving agendapunt	Voorstel tot het vaststellen van de bestuursopdracht Economische Agenda
Portefeuillehouder	Wethouder C. Simons
Samenvatting	
Door middel van dit raadsvoorstel bieden wij u de bestuursopdracht aan om te komen tot een economische agenda, inclusief een uitvoeringsprogramma. In deze agenda wordt het economisch beleid vastgelegd tot en met 2040. Onze economie is gebaseerd op vier belangrijke pijlers, de sectoren landbouw, toerisme, detailhandel en zorg. Volgens het addendum Ruimte voor Keuze moet de economische agenda zich met name richten op de verduurzaming en het toekomstbestendig maken van de vier huidige pijlers en op het stimuleren van de arbeidsmarkt (o.a. via woningbouw). Daarnaast liggen er, zoals verwoord in het coalitieakkoord en de begroting, kansen voor verbreding naar kennisintensieve bedrijvigheid in zakelijke dienstverlening en handel. Eveneens is er ruimte voor sectoren met een grotere toegevoegde waarde, zoals food en maakindustrie. Innovatie en duurzaamheid in deze sectoren zijn begrippen die hoog in het vaandel staan, net als diversiteit en variëteit voor wat betreft de detailhandel. De economische agenda en het bijbehorende uitvoeringsprogramma moeten ook duidelijk maken op welke manier het ondernemersklimaat, de vestigingsmogelijkheden en het vestigingsklimaat verder gefaciliteerd kunnen worden. Daarnaast moet het antwoord geven op de vraag welke economische ontwikkelingen lokaal opgepakt kunnen of moeten worden en welke regionaal aan de orde gesteld moeten worden om de gewenste economische groei te kunnen realiseren. Deze uitgangspunten zijn de basis voor het te ontwikkelen beleid en uitvoeringsprogramma. Het doel is om een economische agenda op te leveren die een breed draagvlak kent. Om dit te bereiken is er een economisch profiel opgesteld, zijn er interviews afgenomen en gaan er diverse gesprekken plaatsvinden met onze inwoners, ondernemers en overige stakeholders. In deze bestuursopdracht schetsen we de beoogde opzet en doel, de werkwijze en de planning. U wordt gevraagd deze te onderschrijven, waarbij input van uw kant uiteraard welkom is.	

Aan de raad,

Aanleiding

De gemeente Sluis staat voor een gezond economisch klimaat. Dat heeft zich de afgelopen jaren getoond door inzet op het gebied van het ondernemersklimaat, de bedrijventerreinen, toerisme, de agrarische sector, het overleg met ondernemersverenigingen en de versteviging van het Ondernemersloket. Sluis is in 2019 uitgeroepen tot de MKB-vriendelijkste gemeente van Zeeland. In onze inspanningen werken wij samen met partnerorganisaties zoals Economische Impuls. Ook benutten we de kennis uit netwerken zoals de P10 en Elke regio telt/Regiovisie Zeeuws-Vlaanderen.

Vanuit onze gemeente/stakeholders/ondernemers/inwoners wordt vaak gevraagd naar een economisch beleid met kaders en richtlijnen. Wij zijn ervan overtuigd dat een economische agenda hiervoor gebruikt kan worden en houvast biedt en wellicht een kapstok kan zijn voor meerdere van onze beleidsstukken. In dit beleid worden bewuste keuzes gemaakt die de economie van Sluis sterker zal maken. Daarnaast geeft deze agenda ons een duidelijke visie die we kunnen vertalen naar onze inwoners/ondernemers en stakeholders zodat het voor hen ook duidelijk is welke visie wij nastreven.

Het uiteindelijke doel is om een economische agenda op te leveren die gedragen wordt door ons als gemeente, door de inwoners, ondernemers en onze stakeholders. Dat gemeente Sluis een economisch beleid heeft, waar op gestuurd kan worden en aan getoetst kan worden. Dat er een duidelijke visie is met

betrekking tot economie en dat het voor onze ondernemers duidelijk is welke kant we op willen, welke rol wij hierin als gemeente hebben en hoe we dit willen faciliteren en ondersteunen. Onze ambitie is om de vier grootste sectoren, landbouw, toerisme, detailhandel en zorg te verduurzamen en te innoveren. Innovatie zowel per sector, als over de sectoren heen.

Kaders en doelen

In 2020 werd bestuurlijk de behoefte uitgesproken aan een economisch beleidsplan, waarin de strategische opgaven worden beschreven waarvoor we ons als gemeente sterk willen maken. De eerste stap was de analyse van het economisch profiel. Daarnaast zijn interviews gehouden met een brede groep stakeholders (onder andere ondernemers, onderwijs en dorpsraden). Tijdens de coronaperiode moesten we op het vlak van economie onze focus tijdelijk primair leggen op de uitvoering van ondersteunende regelingen voor ondernemers, zoals de TOZO en hebben we de Taskforce marketing en promotie opgericht.

Na de coronaperiode bestond de behoefte om onze economie meer toekomstbestendig en minder kwetsbaar te maken. Enige haast was daarbij geboden. In het coalitieakkoord 2022-2026 'Strategie met ambitie' van gemeente Sluis is daarom opgenomen dat in 2022 een economische agenda zou worden opgeleverd en dat deze in 2023 zou worden vertaald in een uitvoeringsprogramma inclusief financiële paragraaf.

In het coalitieakkoord is het volgende opgenomen: De economie van gemeente Sluis wordt op dit moment gekenmerkt door de volgende sectoren landbouw, toerisme en zorg. De opdracht die wordt gegeven is een meer robuustere economie te creëren, waarbij we als gemeente Sluis meer diversiteit willen aanbrengen in de sectoren, waardoor we niet eenzijdig afhankelijk zijn van de ontwikkelingen in het toerisme. Ook moeten we de economie verbreden met kennisintensieve bedrijvigheid in de zakelijke dienstverlening en handel, waarbij we actief bedrijven aantrekken in deze sectoren. Daarnaast zien we kansen voor sectoren met een grotere toegevoegde waarde zoals de food- en maakindustrie. Het is daarom belangrijk dat we een aantrekkelijk ondernemersklimaat realiseren, onder andere door het vergroten van de vestigingsmogelijkheden

Inmiddels is een addendum op het coalitieakkoord opgesteld met de naam Ruimte voor Keuzes. In dit addendum is aangegeven dat de economische agenda één van de speerpunten is en dat de keuzes in de economische agenda met name betrekking hebben op de verduurzaming en toekomstbestendig maken van de 4 huidige pijlers (Toerisme, Landbouw, Detailhandel en Zorg) en op het stimuleren van de arbeidsmarkt (o.a. via woningbouw). Ook op de vraag welke economische ontwikkelingen lokaal opgepakt kunnen of moeten worden en welke regionaal (bijvoorbeeld via Regiovisie ZVL / Kansenagenda Elke Regio Telt en/of grensoverschrijdend via Regio's aan de Grens en/of LSP Zwinstreek)" moet worden beantwoord.

De ambitie is om ruimte te bieden aan diverse nieuwe bedrijvigheid, zoals innovatieve industrie. Het doel hierbij is om te streven naar een zo groot mogelijk diversiteit en variëteit van het aanbod. De economische agenda en het bijbehorende uitvoeringsprogramma moeten daarnaast duidelijk maken op welke manier het ondernemersklimaat, de vestigingsmogelijkheden en het vestigingsklimaat verder gefaciliteerd kunnen worden.

Beoogde opzet

Op dit moment is de economische agenda nog in een onderzoeksfase. De elementen die we terug willen laten komen zijn in ieder geval de volgende:

- Economisch profiel Sluis: wat is de economische structuur van onze gemeente, waar liggen de kansen, tegen welke grenzen lopen we aan.
- SWOT-analyse, onder andere gebaseerd op het economisch profiel, de interviews en data
- Welke grote maatschappelijke opgaven spelen er en hoe kunnen we deze omarmen om tot een gezonde economie te komen
- Welke positie heeft de economische agenda ten opzichte van de overige beleidsstukken en welke rol speelt de economische agenda hierin

- De balans tussen de economische ontwikkeling enerzijds en de leefbaarheid maar ook de natuurlijk omgeving anderzijds moet in evenwicht zijn.
- Gezondheidseconomie: vergrijzing speelt een steeds grotere rol, ouderen blijven langer thuis wonen, de druk op de zorg(kosten) neemt toe, terwijl de bereidwilligheid om in de zorg te werken steeds meer afneemt. Er zal een kentering moeten komen. Hoe gaan we dat bereiken. Wat is onze rol hierin.
- Arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie: er is een arbeidsmarktkrapte, hoe kunnen we dit bestrijden. En hoe kunnen we ervoor zorgen dat de arbeidsparticipatie blijft ontwikkelen. Zie ook regionale en landelijke ontwikkelingen
- Bedrijventerreinen: Er is op dit moment een schaarste aan ruimte. Voldoende en kwalitatief juiste ruimte voor bedrijvigheid op een goede locatie is een vereiste voor een goed vestigingsklimaat en behoud van werkgelegenheid. We gaan onderzoeken of het mogelijk is om een grootschalig bedrijventerrein te realiseren en we maken bestaande locaties toekomstbestendig door middel van onder andere verduurzaming. Omdat de ruimte schaars is, is het zoeken naar een balans tussen wat goed is voor een bedrijf en wat goed is voor (de economie van) de gemeente.
- Landbouw: geef een perspectief voor zowel de gangbare als de biologische landbouw
- Financiën: voor de uitvoering van de economische agenda zijn er financiële middelen benodigd. Hoeveel budget is er beschikbaar en hoe gaan we deze inzetten.
- Bij de uitvoering van de economische agenda zijn verschillende rollen te onderscheiden: aanjagen, verbinden, profileren waarin we een meerwaarde voor de economische ontwikkeling kunnen bieden. Daarnaast zijn faciliteren en (mee)financieren van aanvullend belang om dit mogelijk te maken.
- Regionale kansen en ontwikkelingen: Zeeland is in beeld voor de bouw van één of meerdere kerncentrales, de nieuwe zeesluis in Terneuzen zorgt voor een grote economische impuls voor de regio (55k extra banen), het chemische bedrijvencuster in de Kanaalzone moet innoveren en verduurzamen. Dit alles biedt kansen voor toeleveringsbedrijven en voor de gemeente Sluis als woongemeente voor deze forensen.
- Landelijke ontwikkelingen: Er is landelijk meer aandacht voor de regio's en de ontwikkeling van brede welvaart en kansengelijkheid in landelijke gebieden. Via onder andere de Regiovisie van Zeeuws Vlaanderen en de programma's Elke Regio Telt en Regio's aan de Grens wordt in samenwerking met de verschillende ministeries, gemeenten en stakeholders (P10) gekeken naar mogelijke knelpunten en stimuleringsmaatregelen op het gebied van arbeid en werkgelegenheid, mobiliteit en bereikbaarheid, behoud essentiële voorzieningen (zoals onderwijs, zorg, kinderopvang, openbaar vervoer en overheidsdiensten) en overheid/financiën. Dit moet leiden tot een kansenagenda en een meerjaren investeringsprogramma om de brede welvaart en het vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven in de regio te verbeteren.

Werkwijze

We leven in een economische omgeving waarin op dit moment veel gebeurt, zowel op macro-, meso- als op microniveau. De wereld om ons heen is aan het veranderen. Uit het rapport Elke Regio Telt blijkt dat we onevenredig hard getroffen worden op het gebied van de brede welvaart. Om de economie een impuls te geven zullen we rekening moeten houden met deze signalen. Om in ieder geval op de spiraal van verschraling niet verder af te glijden zullen wij ons onder andere moeten richten op samenwerkingen. Samenwerking binnen onze gemeente, over de gemeentegrenzen heen, (inter)regionaal, Nederland breed en zelf op Europees niveau. De thema's innovatie en verduurzaming zullen in deze samenwerkingen centraal moeten staan.

Om een juist beeld te krijgen waar wij als gemeente staan, economisch gezien, is er in 2022 een economisch profiel ontvangen, welke is opgesteld door I&O research. Naast dit rapport zijn er in 2020/2021/2022 verschillende interviews afgenomen met verschillende stakeholders, denk aan onze ondernemers in verschillende sectoren, het onderwijs, de dorpsraden en ondernemersverenigingen. Deze interviews zijn ten tijde van COVID afgenomen en zullen deels achterhaald zijn door de tijd. Het rapport en de interviews worden gebruikt als naslagwerk en als onderbouwing om gesprekken te voeren met verschillende stakeholders. In september 2023 heeft een sessie met de stakeholders plaats gevonden om ze mee te nemen in de doorstart. Wij vinden wij het belangrijk dat het economisch beleid tot stand komt door samenwerking met onze inwoners/ondernemers/stakeholders (zoals Economic Board, Impuls Zeeland en

VNO-NCW), zodat er een breed draagvlak gecreëerd wordt voor het eindproduct. Ook de jeugd vinden wij belangrijk en deze zijn tot nu toe onvoldoende bij dit proces betrokken. Hierdoor gaan wij het gesprek aan met de jeugd (studenten/bovenbouw voortgezet onderwijs) en jong volwassenen (Rootzz). Zij hebben een andere beleving en vernieuwende ideeën, waar wij veel waarde aan hechten. Naast deze input zijn ook data, relevante beleidsstukken en de nog te houden gesprekken van belang voor de op te stellen meerjaren visie.

Door I&O research (in samenwerking met de betreffende sectoren) willen we een verdiepingsslag maken op het profiel van 2022. Daarnaast willen we met I&O research en de sectoren in kaart gaan brengen in welke richting en op welke manier verduurzaming en innovatie in de sectoren kan plaats vinden en welke rol de overheid hierin moet spelen. Ook moeten we in beeld brengen welke mogelijke nieuwe bedrijvigheid zich kan vestigen in onze gemeente en wat hier voor nodig is.

Planning

De bestuursopdracht ligt nu beeldvormend bij u voor. Wij vragen u om deze te onderschrijven en eventuele input aan het college mee te geven. De vervolgplanning is:

- December 2024: we bieden u een verdiepende beeldvorming aan van de economische agenda, hierin zal een update van het economisch profiel en een verdere uitwerking van een SWOT-analyse zijn opgenomen, waarbij we u zullen vragen om input;
- Maart 2025: we bieden u de concept economische agenda oordeelsvormend aan, met de vraag deze vrij te geven voor inspraak;
- Juni 2025: Onder voorbehoud van de inspraakreacties bieden wij de economische agenda aan ter besluitvorming.

Financiën

Op dit moment is er een werkbudget van 75k voor het opstellen van de economische agenda. De verwachting is dat dit budget toereikend zal zijn. Daarnaast wordt er op zoek gegaan naar mogelijke financieringsbronnen. Er zal een gesprek plaats vinden met het ministerie van BZK, EZK en het Europoloket. BZK en het Zeeuwse subsidieteam zullen samen met ons kijken naar bestaande stimuleringsmaatregelen op het gebied van innovatie en verduurzaming en cofinanciering. Daarnaast kan het Europoloket onze stakeholders wijzen op bestaande subsidies waar gebruik van gemaakt kan worden.

Oostburg 14 mei 2024,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,	De burgemeester,
S.I. de Kievit-Minnaert	mr. M.M.D. Vermue

Bijlage(n):

- a. Lijst van stakeholders die in eerste instantie betrokken zijn (deze lijst wordt uitgebreid)
-

DE RAAD VAN DE GEMEENTE SLUIS

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 14 mei 2024;

BESLUIT:

- Akkoord te gaan met het vaststellen van de bestuursopdracht voor de economische agenda.

Sluis, 20 juni 2024

DE RAAD VOORNOEMD,

De griffier,

mr. P. T. G Claeijs

De voorzitter,

mr. M. M. D. Vermue